

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอภูทาบ จังหวัดอุดรธานี

ข้อมูล ณ วันที่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายชัชวาล ท้าวมะลิ

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๐๒ บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๗ ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอภูทาบ จังหวัดอุดรธานี

โทรศัพท์ ๐๘๖ ๒๒๑๔๓๙๓ Facebook ชัชวาลย์ ท้าวมะลิ Line ชัชวาลย์ ท้าวมะลิ

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๓ ปัจจุบันอายุ ๖๕ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ ค่าขาย

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

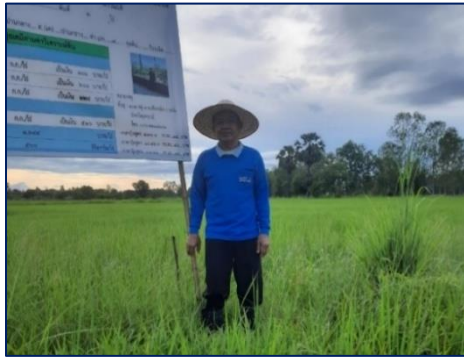
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๗ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

ภายในศูนย์ฯประกอบด้วย แปลงเรียนรู้การเพิ่มผลผลิตข้าวได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ทั้งแบบกลุ่ม และแบบรายแปลง แปลงเรียนรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน แปลงเรียนรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน แปลงเรียนรู้การเลี้ยงปลา แปลงเรียนรู้การเลี้ยงไก่ แปลงเรียนรู้การปลูกพืชผักไร้ดิน แปลงเรียนรู้การปลูกเห็ด

แปลงเรียนรู้การผลิตข้าวตามระบบโรงเรียนเกษตรกร

แปลงเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่

แปลงเรียนรู้การเลี้ยงปลาและการเลี้ยงปศุสัตว์

แปลงเรียนรู้การปลูกพืชผักไร้ดินและการปลูกเห็ด

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๑๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๑) ฐานเรียนรู้การทำบัญชีครัวเรือน
- ๒) ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- ๓) ฐานเรียนรู้การจัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช)
- ๔) ฐานเรียนรู้การจัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช)
- ๕) ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์
- ๖) ฐานเรียนรู้ด้านประมง
- ๗) ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก
- ๘) ฐานเรียนรู้การจัดการดินและปุ๋ย
- ๙) ฐานเรียนรู้การปลูกพืชไร่ดิน
- ๑๐) ฐานเรียนรู้การผลิตน้ำหมักชีวภาพ
- ๑๑) ฐานเรียนรู้เครื่องจักรกลการเกษตร
- ๑๒) ฐานเรียนรู้การแปรรูปผลผลิตข้าว
- ๑๓) ฐานเรียนรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๑๔) ฐานเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่
- ๑๕) ศูนย์ข้าวชุมชน

ฐานเรียนรู้การเลี้ยงปลา

ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ฐานเรียนรู้การบริหารจัดการศัตรูพืช

ฐานเรียนรู้ปลูกสัตว์

ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก

ฐานเรียนรู้การใช้ปุ๋ยลดต้นทุนการผลิต

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๘ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตข้าว GAP และข้าวอินทรีย์

๒. การบริหารจัดการศัตรูพืช

๒.๑ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี IPM

๒.๒ การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา

๒.๓ การขยายเชื้อราบีเวอร์เรีย

๒.๔ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยศัตรูธรรมชาติ

๓. การบริหารจัดการดินและปุ๋ย

๓.๑ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑) การเก็บตัวอย่างดิน

๒) การวิเคราะห์ดิน

๓) การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง

๓.๒ การผลิตปุ๋ยหมักแบบแห้ง แบบน้ำ

๓.๓ การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

๔. การตลาดและแปรรูป

๔.๑ การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต

๔.๒ การแปรรูป เพิ่มมูลค่า

๔.๓ การบริหารจัดการโรงสีข้าว

๕. การบริหารจัดการกลุ่ม

๕.๑ การบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่

๕.๒ วิสาหกิจชุมชน

๖. เศรษฐกิจพอเพียง

๗. การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและการบำรุงรักษา

๘. การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ การผลิตข้าว GAP และข้าวอินทรีย์

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๒.๑ การผลิตข้าว GAP และข้าวอินทรีย์

๔.๒.๒ การบริหารจัดการศัตรูพืช

- การป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธี IPM
- การขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา
- การขยายเชื้อราบีเวอร์เรีย
- การป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยศัตรูธรรมชาติ

๔.๒.๓ การบริหารจัดการดินและปุ๋ย

- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (เก็บตัวอย่างดิน, วิเคราะห์ดิน, ผสมปุ๋ยเคมี)
- การผลิตปุ๋ยหมักแบบแห้ง/น้ำ
- การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ การตลาดและแปรรูป

- การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต
- การแปรรูปเพิ่มมูลค่า
- การบริหารจัดการโรงสีข้าว

๔.๓.๒ การบริหารจัดการกลุ่ม

- การบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่
- วิสาหกิจชุมชน

๔.๓.๓ เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓.๔ การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและการบำรุงรักษา

๔.๓.๕ การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร: การผลิตข้าวคุณภาพดีได้มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices)

๑. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับการปลูกข้าว
๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถผลิตข้าวที่มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๓. เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการผลิตข้าวให้สามารถผ่านการรับรอง GAP และสร้างความเชื่อมั่นในตลาด
๔. เพื่อเพิ่มรายได้และความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรในตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๒. เนื้อหาหลักสูตร

แบ่งออกเป็น ๖ หัวข้อหลัก ดังนี้:

หัวข้อที่ ๑: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ GAP

- ความหมายและความสำคัญของมาตรฐาน GAP
- ประเภทของ GAP (GAP พืช, GAP ข้าว)
- ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP

หัวข้อที่ ๒: การเตรียมพื้นที่และการปลูกข้าวตามหลัก GAP

- การวางแผนพื้นที่เพาะปลูก
- การจัดการดินและแหล่งน้ำ
- การเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสม
- แนวทางปลูกข้าวแบบปลอดภัย

หัวข้อที่ ๓: การจัดการปัจจัยการผลิต

- การใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างถูกต้องตามหลัก GAP
- การป้องกันศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
- การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หัวข้อที่ ๔: การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว

- การเก็บเกี่ยวข้าวที่เหมาะสมเพื่อคงคุณภาพ
- การลดการปนเปื้อนของสารเคมีและสิ่งเจือปน
- การเก็บรักษาข้าวและการแปรรูปเบื้องต้น

หัวข้อที่ ๕: การจัดทำบันทึกฟาร์มและเอกสารประกอบ

- การบันทึกข้อมูลการใช้สารเคมี ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว ฯลฯ

- การเตรียมความพร้อมสำหรับการตรวจสอบและการขอรับรอง GAP

หัวข้อที่ ๖: การขอรับรองและตรวจประเมินมาตรฐาน GAP

- ขั้นตอนการขอรับรอง GAP จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- การตรวจสอบภาคสนาม
- การต่ออายุและรักษามาตรฐาน GAP

๓. รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. บรรยาย โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐและเกษตรกรต้นแบบ
๒. สื่อมัลติมีเดีย เช่น วิดีทัศน์ ภาพนิ่ง และแผ่นพับให้ความรู้เกี่ยวกับ GAP
๓. กิจกรรมฝึกปฏิบัติ (Workshop) เช่น การสาธิตการผสมปุ๋ยชีวภาพ การบันทึกข้อมูล GAP ฯลฯ
๔. ศึกษาดูงาน ณ แปลงเกษตรที่ผ่านการรับรอง GAP เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จริง
๕. การประเมินผล ก่อนและหลังอบรม เพื่อวัดผลความเข้าใจและการนำไปใช้จริง
๖. การให้คำปรึกษารายบุคคล หลังการอบรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแปลงของเกษตรกรให้ผ่านการรับรอง GAP

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เกษตรกรได้เข้าร่วมกิจกรรมในการประชุมเชื่อมโยง ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด อย่างสม่ำเสมอ และยังช่วยออกความคิดเห็นอยู่บ่อยครั้ง และสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับคณะเสมอมา

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

จัดทำแผนโดยการใช้วิธีถอดบทเรียนประกอบกับการวิเคราะห์ SWOT โดยมีเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอและ ตัวเกษตรกรรวมกันจัดทำแผน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การประกอบอาชีพทำนาที่ผ่านมา สร้างความภูมิใจและมั่นใจในอาชีพทำนา เพราะเชื่อว่าถ้าหากมีการจัดการอย่างเป็นระบบโดยเน้นการลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงวิธีการต่างๆให้เหมาะสม ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีรายได้ที่สูงขึ้น มีความมั่นคง เหมือนครอบครัวตนเองที่อาชีพนี้ สามารถเลี้ยงครอบครัว ส่งลูกทั้ง ๒ คน เรียนหนังสือในระดับมหาวิทยาลัย มีเงินเก็บบางส่วนจนสามารถซื้อที่นาได้เพิ่มอีก จำนวน ๑๐ ไร่ ในปี ๒๕๕๓ จากการที่เป็นคนมุ่งมั่น และพัฒนาปรับปรุงการประกอบอาชีพทำนาของตนเองมาโดยตลอด จึงเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรในชุมชน จึงเป็นที่ตั้ง “ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเป็นเกษตรกรต้นแบบ ” เพื่อให้เกษตรกร ได้มาเรียนรู้และนำไปปฏิบัติ นอกจากถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในชุมชนและผู้สนใจแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ได้ถ่ายทอดความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการทำนาให้กับลูกชายทั้งสองคน เพื่อที่จะเป็นมรดกตกทอดไปพร้อมกับพื้นที่นาต่อไป

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ตอนนี้กำลังเผชิญกับปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานสูงวัย และประกอบกับการได้รับสนับสนุนเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้หันมาใช้เทคโนโลยี

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การเกษตรในยุคใหม่จึงต้องอาศัยทั้ง "หลักวิชาการ" และ "นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตร" เข้ามาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยง และส่งเสริมความยั่งยืน โดยเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ถูกนำมาปรับใช้ในหลากหลายด้านของกิจกรรมการเกษตร ดังต่อไปนี้

ในด้าน **การลดปัญหาเรื่องดิน น้ำ และอากาศ** เกษตรกรเริ่มมีการนำชุดตรวจวิเคราะห์ดินภาคสนามร่วมกับคำแนะนำจากแอปพลิเคชันวิเคราะห์ดิน มาใช้ในการวางแผนการให้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพดินเฉพาะพื้นที่ ช่วยลดการให้ปุ๋ยเกินจำเป็นซึ่งเป็นสาเหตุของการชะล้างธาตุอาหารและการปนเปื้อนแหล่งน้ำ นอกจากนี้ยังมีการปลูกพืชคลุมดิน เช่น ปอเทือง หรือถั่วพราง เพื่อปรับปรุงดินและป้องกันการพังทลาย รวมถึงการใช้ระบบให้น้ำแบบประหยัด เช่น ระบบน้ำหยดหรือสปริงเกอร์ ร่วมกับการติดตั้งเซ็นเซอร์วัดความชื้นในดิน เพื่อควบคุมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงและป้องกันการชะล้างหน้าดิน

ด้าน **การลดต้นทุนการผลิต** เกษตรกรมีการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น รถไถ เครื่องหว่านเมล็ด เครื่องเก็บเกี่ยว และโดรน เพื่อช่วยลดแรงงานคน ซึ่งในปัจจุบันมีราคาสูงและขาดแคลน นอกจากนี้ ยังมีการนำเครื่องผสมปุ๋ยมาใช้ในการกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตปุ๋ยใช้เองตามสูตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ ทำให้สามารถลดต้นทุนค่าปุ๋ยลงได้อย่างมาก

สำหรับ **การลดการระบาดของศัตรูพืช** หลักการควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเกษตรกรมีการใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา และเชื้อราบิวเวอร์เรีย เพื่อควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชแทนการพึ่งพาสารเคมีแต่เพียงอย่างเดียว อีกทั้งยังมีการใช้กับดักแสงไฟหรือกับดักแมลงฟีโรโมนเพื่อเฝ้าระวังและควบคุมแมลงศัตรูอย่างเป็นระบบ ในบางพื้นที่ยังมีการนำโดรนพ่นสารชีวภัณฑ์หรือปุ๋ยทางใบ เพื่อความรวดเร็วและลดการสัมผัสสารโดยตรงของผู้ใช้งาน

ในแง่ของ **การเพิ่มผลผลิต** เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ได้เข้ามาช่วยในหลายมิติ เช่น การเลือกใช้พันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูงและต้านทานโรค การใช้โรงเรือนควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และแสง สำหรับการปลูกพืชผักหรือพืชไร่ดิน (ไฮโดรโปนิคส์) ซึ่งช่วยให้สามารถปลูกพืชได้ตลอดปีโดยไม่ต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศมากนัก และได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ

สุดท้ายคือ **การเพิ่มมูลค่าผลผลิต** ซึ่งถือเป็นแนวทางที่เกษตรกรยุคใหม่ให้ความสำคัญ เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น แปรรูปข้าวเป็นข้าวอบกรอบ หรือข้าวกลิ้งพร้อมซอสเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย และการขายผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook, Line หรือแพลตฟอร์ม e-commerce ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรงและสามารถตั้งราคาที่เหมาะสมได้เอง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ยังสามารถเชื่อมโยงกับระบบการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรหรือแปลงใหญ่ โดยมีการจัดตารางการใช้รถไถร่วมกัน เช่าเครื่องอัดฟางแบบหมุนเวียน หรือจัดตั้งศูนย์ผสมปุ๋ยเพื่อกระจายให้

สมาชิกในชุมชน นอกจากจะช่วยลดต้นทุนเฉลี่ยของแต่ละรายแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรอีกด้วย กล่าวโดยสรุป การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรมาใช้ ไม่ได้เป็นเพียงการแทนที่แรงงานคน แต่เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตอย่างยั่งยืน ทั้งในแง่เวลา ต้นทุน และคุณภาพผลผลิต หากมีการวางแผนและบริหารจัดการอย่างเหมาะสม เครื่องมืออย่างรถไถ เครื่องอัดฟาง และเครื่องผสมปุ๋ย จะไม่ใช่เพียงอุปกรณ์ แต่จะเป็น “เครื่องมือแห่งการเปลี่ยนแปลง” ที่ยกระดับวิถีเกษตรให้ทันสมัยและมั่นคงในระยะยาว

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ในปัจจุบัน การเกษตรแบบดั้งเดิมที่อาศัยประสบการณ์หรือความรู้จากรุ่นสู่รุ่นเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอต่อการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ โรคแมลงระบาด และข้อจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นการนำหลักวิชาการและวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเกษตรจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และรักษาสິงแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ตัวอย่างของการประยุกต์ใช้หลักวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการเลือกพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและโรคแมลง

ขั้นตอนแรกของการเกษตรตามหลักวิชาการคือ การวิเคราะห์ดิน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนการใช้ปุ๋ยและการเตรียมแปลงปลูกอย่างเหมาะสม โดยเกษตรกรจะต้องเก็บตัวอย่างดินจากพื้นที่เพาะปลูกแล้วนำไปตรวจวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการเพื่อดูค่าต่างๆ เช่น ความเป็นกรด-ด่าง (pH) ปริมาณธาตุอาหารหลัก (ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม) ธาตุอาหารรอง และอินทรีย์วัตถุในดิน จากนั้นจะใช้ผลวิเคราะห์ดังกล่าวในการกำหนดชนิดและปริมาณของปุ๋ยที่ต้องใช้ รวมถึงการปรับปรุงดินให้เหมาะสม เช่น การใส่ปูนเพื่อปรับสภาพดินกรด หรือการเติมอินทรีย์วัตถุเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ การใช้ปุ๋ยตามผลวิเคราะห์ดินนี้ช่วยให้พืชได้รับธาตุอาหารอย่างเพียงพอและตรงความต้องการ ลดการใส่ปุ๋ยเกินความจำเป็นซึ่งอาจทำลายสิ่งแวดล้อมและเพิ่มต้นทุนโดยเปล่าประโยชน์

นอกจากเรื่องดินแล้ว การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมก็เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การเกษตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การปรับเปลี่ยนหรือเลือกใช้พันธุ์พืชที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ เช่น ทนแล้ง ทนน้ำท่วม หรือสามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินเค็ม จะช่วยให้พืชสามารถเติบโตได้แม้ในพื้นที่ที่มีข้อจำกัด นอกจากนี้ การเลือกพันธุ์ที่ต้านทานต่อโรคและแมลงยังสามารถลดความจำเป็นในการใช้สารเคมี และลดความเสี่ยงจากความเสียหายที่เกิดจากการระบาดของศัตรูพืช เช่น การใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทานโรคไหม้ หรือพริกพันธุ์ที่ต้านทานเพลี้ยไฟ ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัย

กล่าวโดยสรุป การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการเป็นแนวทางที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก และเพิ่มผลผลิตอย่างยั่งยืน การวิเคราะห์ดินก่อนการใช้ปุ๋ย และการเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่และสถานการณ์ จึงเป็นหัวใจสำคัญของเกษตรสมัยใหม่ที่ควรได้รับการส่งเสริมอย่างแพร่หลาย

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าวเหนียว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒๔.....ไร่

๑.๒)มันสำปะหลังโรงงาน. พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)ปลากินพืช..... จำนวน.....๑๐,๐๐๐..... ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)ไก่ไข่..... จำนวน.....๕๐.....(ตัว)

๓.๒)เป็ด..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)ผักไฮโดร..... จำนวน.....๒.....โรงเรือน

๔.๒)ผักสวนครัว..... จำนวน.....๕๐.....ต้น

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ข้าวเหนียว.....	เป็นเงิน.....๗๒,๐๐๐.....บาท/ไร่
๑.๒)มันสำปะหลัง.....	เป็นเงิน.....๒๗,๕๐๐.....บาท/ไร่
๑.๓)ปลากินพืช.....	เป็นเงิน.....๗,๕๐๐.....บาท/ไร่
๑.๔)ไก่และเป็ด.....	เป็นเงิน.....๕,๐๐๐.....บาท/ไร่
๑.๕)ผักไฮโดร.....	เป็นเงิน.....๓,๐๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๑๑๕,๐๐๐.....บาท/ไร่
รายได้	๒๐๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไก่ไข่ ผักไฮโดร

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๑๕๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....-.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าวนาปี มันสำปะหลังโรงงาน

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒๐๔,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

นายชัชวาลย์ ในฐานะประธาน ศพก. ได้รับการยอมรับและพัฒนาทักษะ พร้อมสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง การดำเนินงานช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ การสนับสนุนตลาดและแหล่งทุน รวมทั้งส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ความสามัคคี และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดผลดีทั้งบุคคล เกษตรกร และชุมชนโดยรวม

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ในการดำเนินกิจกรรมการเกษตร ได้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการพื้นที่แปลงเกษตรอย่างต่อเนื่อง เช่น **การใช้รถไถนา** ช่วยลดการใช้แรงงานสัตว์และแรงงานคน ทำให้การไถพรวนมีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาและเชื้อเพลิง และยังช่วยลดการพังทลายของหน้าดินจากการไถผิดวิธีในอดีต

นอกจากนี้ยังมีการใช้ **เครื่องอัดฟาง** เพื่อเก็บฟางข้าวที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวมานำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น เป็นวัสดุคลุมดินในแปลงผัก ลดการชะล้างหน้าดิน ลดวัชพืช และรักษาความชื้นในดิน ช่วยลดการใช้น้ำ และยังลดการเผาฟางซึ่งเป็นสาเหตุของฝุ่น PM ๒.๕ อีกด้วย

อีกหนึ่งนวัตกรรมที่นำมาใช้คือ **เครื่องผสมปุ๋ย** ซึ่งนำมาใช้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุในท้องถิ่น เช่น มูลสัตว์ แกลบดำ ฟางบด และจุลินทรีย์ ช่วยลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี และฟื้นฟูคุณภาพดินให้เหมาะสมกับอีกหนึ่งนวัตกรรมที่นำมาใช้คือการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ในกล่องโฟม ซึ่งช่วยประหยัดพื้นที่ ประหยัดน้ำ และลดการใช้ดิน ช่วยอนุรักษ์หน้าดินในพื้นที่เกษตร นอกจากนี้ในชุมชนยังมีการณรงค์ให้ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เช่น การใช้ระบบน้ำหยดในแปลงผัก หรือการเก็บน้ำฝนไว้ใช้ในฤดูแล้ง

เทคโนโลยีเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังเป็นแบบอย่างในการเกษตรที่ยั่งยืน เป็นมิตรต่อธรรมชาติ และสามารถขยายผลไปสู่เกษตรกรรายอื่นในชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้นำแนวคิด "เกษตรเพื่อความยั่งยืน" มาปรับใช้ ทำให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น

๑. **การใช้ปุ๋ยสั่งตัดตามค่าวิเคราะห์ดิน** ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็น ซึ่งป้องกันการชะล้างสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำและรักษาสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ในระยะยาว
๒. **การใช้เครื่องอัดฟาง** ลดการเผาตอซังและฟางข้าว ซึ่งเป็นสาเหตุของมลพิษทางอากาศ และยังช่วยนำฟางกลับมาใช้คลุมดิน รักษาความชื้น ลดการใช้น้ำและการพังทลายของหน้าดิน
๓. **การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์** ด้วยเครื่องผสมปุ๋ย ช่วยฟื้นฟูดิน ลดการใช้สารเคมี เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน
๔. **การจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า** เช่น การใช้น้ำหยดในแปลงผัก หรือการเก็บน้ำฝน ช่วยลดการใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติ
๕. **การถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้เกษตรกร** ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติรอบตัว เช่น ดิน น้ำ และอากาศ ผ่านกิจกรรมอบรมและแปลงเรียนรู้

จากกิจกรรมเหล่านี้ ศพก. ไม่เพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรเท่านั้น แต่ยังเป็นแบบอย่างในการดำเนินเกษตรกรรมที่เคารพและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมให้ชุมชนเติบโตอย่างยั่งยืนควบคู่กับสิ่งแวดล้อมที่ดี.

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานในฐานะศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นที่ประจักษ์ในด้านความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรของพื้นที่ โดยสามารถนำข้อมูลด้านดินและความต้องการธาตุอาหารพืชมาใช้ในการจัดทำแปลงเรียนรู้แบบใช้ปุ๋ยสั่งตัดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม นำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตได้จริง อีกทั้งยังประยุกต์องค์ความรู้ในการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ในกล่องโฟมซึ่งใช้พื้นที่น้อย ต้นทุนต่ำ เหมาะกับครัวเรือนและผู้เริ่มต้น ช่วยให้เกษตรกรเห็นแนวทางการผลิตอาหารปลอดภัยในครัวเรือนได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และขยายผลในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานในฐานะศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปรากฏอย่างชัดเจนในด้านการให้บริการเป็นจุดอบรมและศึกษาดูงานแก่เกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ที่ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เจ้าหน้าที่สามารถทำหน้าที่เป็นวิทยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร เช่น การปลูกพืช การใช้ปุ๋ยสั่งตัด และการปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ได้อย่างเข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้จริง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในกลุ่มเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ศพก. จึงกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับความเชื่อมั่นและการยอมรับจากชุมชนและเครือข่ายภายนอก

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาแก่เกษตรกรในพื้นที่เป็นอีกหนึ่งผลสำเร็จที่โดดเด่นของการดำเนินงานในฐานะศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยมีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดในประเด็นต่าง ๆ เช่น ปัญหาเรื่องดิน น้ำ ศัตรูพืช และผลผลิตตกต่ำ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้นำทั้งองค์ความรู้ทางวิชาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานในการวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม เช่น การใช้สารสกัดสมุนไพรในการป้องกันแมลง หรือการฟื้นฟูดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตในชุมชน การให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องเช่นนี้ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกร และส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนในระดับชุมชน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำแผ่นพับและโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น การใช้ปุ๋ยสั่งตัด การจัดการศัตรูพืชด้วยชีววิธี และการปลูกพืชตามฤดูกาล แผ่นพับและโปสเตอร์เหล่านี้ถูกแจกจ่ายในงานอบรมและติดตั้งในจุดบริการเพื่อให้เข้าถึงได้สะดวก ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในพื้นที่ของตนเอง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร เป็นกระบวนการที่สำคัญของการดำเนินงานในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยมีช่องทางในการขยายผลที่หลากหลาย เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดแสดงแปลงเรียนรู้ การเป็นที่ปรึกษาในระดับแปลง และการเผยแพร่ผ่านสื่อ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ กลุ่มไลน์ของกลุ่มเกษตรกร

เกษตรกรในชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปทดลองและปรับใช้จริงในพื้นที่ของตน เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ในกล่องโฟม หรือการจัดการศัตรูพืชแบบชีวภาพ โดยบางรายได้นำไปพัฒนาเป็นกิจกรรมสร้างรายได้เสริม หรือถ่ายทอดต่อให้สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนบ้าน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือ เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตเพิ่มขึ้น มีรายได้มากขึ้น และมีความตระหนักรู้ในการทำเกษตรที่ปลอดภัยและยั่งยืน นอกจากนี้ ยังเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชนที่ช่วยกันแลกเปลี่ยนความรู้ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ผลสำเร็จจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ โรงเรียน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการพัฒนาแปลงเรียนรู้และแปลงสาธิตที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนจริง

นอกจากนี้ยังมีการระดมความคิดเห็นจากเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้เกิดการยอมรับและมีส่วนร่วมจากชุมชนในการต่อยอดองค์ความรู้ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน ทั้งยังสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายเกษตรกร และส่งเสริมบทบาทของ ศพก. ในฐานะแหล่งเรียนรู้และขับเคลื่อนการเกษตรในระดับชุมชนได้อย่างแท้จริง

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ผลสำเร็จจากการดำรงบทบาทเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถประสานความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันพัฒนาแปลงเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

ในฐานะประธานฯ ได้มีบทบาทสำคัญในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานภายในศูนย์ ตลอดจนผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรจริง ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาการผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม และสร้างความเชื่อมั่นให้กับศูนย์ฯ ในฐานะแหล่งเรียนรู้ที่ชุมชนไว้วางใจและให้การยอมรับอย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การได้มีบทบาทเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถือเป็นความภาคภูมิใจที่ยิ่งใหญ่ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในชุมชนด้านการเกษตร ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งเรียนรู้ แต่ยังเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานรัฐ และเครือข่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

การได้ร่วมขับเคลื่อนให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปลูกพืชอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ และการใช้เทคโนโลยีเกษตรแบบประหยัดต้นทุน ทำให้เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนในเรื่องผลผลิตรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

การได้รับบทบาทเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถือเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสะท้อนถึงความไว้วางใจจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ที่เห็นถึงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ความภาคภูมิใจนี้มาพร้อมกับความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ในการเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านการปฏิบัติงาน การนำองค์ความรู้มาปรับใช้ และการส่งต่อความรู้สู่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ในฐานะผู้นำ ศพก. ต้องมีทั้งภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และหัวใจของความเป็นจิตอาสา พร้อมทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน มีความเสียสละ อดทน และพร้อมฟังเสียงของเกษตรกรเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

บทบาทความเป็นผู้นำชุมชนมีทั้งในรูปแบบทางการ เช่น การเป็นประธานคณะกรรมการ ศพก. หรือเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ และในรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเป็นที่พึ่ง ที่ปรึกษา และแรงบันดาลใจให้กับเพื่อนเกษตรกรในชีวิตประจำวัน ความเป็นผู้นำเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เกิดการรวมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) คือความภาคภูมิใจอย่างแท้จริง เพราะเป็นบทบาทที่ได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเทคโนโลยีทางการเกษตรให้กับเพื่อนเกษตรกรในชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านผลผลิต คุณภาพชีวิต และแนวคิดในการทำเกษตรที่ยั่งยืน ความภาคภูมิใจนี้ไม่ใช่เพียงเพราะได้เป็นผู้นำด้านเกษตรกรรมในพื้นที่ แต่เกิดจากการได้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชีวิตของครอบครัว

ในขณะเดียวกัน การทำหน้าที่เป็น ศพก. ต้องมีจิตสำนึกแห่งการเสียสละ โดยยินดีอุทิศเวลา แรงกาย และความรู้ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนโดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทนส่วนตัว หลายครั้งต้องทำงานนอกเวลา หรือลงพื้นที่ช่วยเหลือเกษตรกรแม้ในยามที่ตนเองก็มีภาระงานของตน การเสียสละนี้คือหัวใจสำคัญของการทำงานในบทบาทของ ศพก. และคือสิ่งที่หล่อหลอมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงในชุมชนอย่างยั่งยืน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ผมเป็นชาวนา ครอบครัวผมเป็นชาวนา ผมจึงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทุ่งนาของผมให้เป็นทุ่งสีทอง หมายถึง เป็นอาชีพ เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นที่พักผ่อน เป็นศูนย์รวมของครอบครัว และแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันกับชุมชน ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายณัฐพล วิเชียรเพชร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๒. นางสาวจิรนนท์ จันทรวัดน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๓. นางสาวชฎาพร พลทะสี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสอบถามด้วยปากเปล่า และวิเคราะห์จากสถานการณ์ปัจจุบัน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

-

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาพกิจกรรม

